

Sosiaali- ja terveystalokunnan mietintö 39/1996 vp

Hallituksen esitys laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunta on 19 päivänä marraskuuta 1996 lähettänyt sosiaali- ja terveystalokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 227/1996 vp laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina ylitarkastaja Jaakko Hannula sosiaali- ja terveystministeriöstä, hallituksen puheenjohtaja Jukka Rantala Tapaturmavakuutuslaitosten Liitosta, asiamies Tapio Kuikko Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitosta, työvoimapolitiittinen asiamies Martti Huttunen Palvelutyöntantajista, sosiaalisihiteeri Aarne Lehtonen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, sosiaalisihiteeri Veikko Simpanen Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:sta, lakimies Markku Kojo Akavasta, lakimies Risto Airikkala Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, lakimies Hannu Ijäs Vakuutusyhtiöiden Keskusliitosta ja johtaja Kimmo Kempainen Suomen Yrittäjistä.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tapaturmavakuutusjärjestelmää muutettavaksi siten, että samalla, kun tehdään mahdolliseksi vakuutuksen harjoittaminen Suomessa myös ulkomailta käsin, tehostetaan työntekijäin tapaturmavakuutukseen perustuvan pakollisen sosiaaliturvatoitutumista. Lakisääteinen tapaturmavakuutus säilytetään osana kansallista pakollista sosiaaliturvaa.

Esityksen mukaan lakisääteistä tapaturmavakuutusta saisi harjoittaa Suomessa paitsi kotimainen vakuutusyhtiö myös kotivaltionsa viranomaisen myöntämän toimiluvan perusteella sellainen ulkomainen vakuutusyhtiö, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueella. Lakisääteistä tapaturmavakuutusta saisi harjoittaa myös ulkomainen vakuutusyhtiö, vaikka sen kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolella, jos sille on

myönnetty toimilupa Suomessa. Toiminnan aloittamisesta olisi tehtävä ilmoitus ministeriölle ja Tapaturmavakuutuslaitosten Liitolle. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvaustoiminta tapahtuisi Suomen lainsäädännön mukaan. Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön talouden valvonnasta olisivat vastuussa sen kotivaltion viranomaiset.

Työntekijäin aseman turvaamiseksi säädettäisiin korvausasian viivytyksettömästä käsittelystä, korvauksen maksamisesta ja työntekijäin oikeudesta neuvontaan ja palveluun. Korvausajan käsittelyn ja maksamisen määräajan laiminlyönnistä seuraisi asian siirtyminen Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton käsiteltäväksi. Se antaisi päätöksen ja maksaisi korvauksen, minkä lisäksi kyseinen liitto antaisi tarvittavaa neuvontaa ja palvelua. Tästä aiheutuneet kustannukset perittäisiin velvollisuutensa laiminlyöneeltä vakuutuslaitokselta.

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitosta muodostettaisiin tapaturmavakuutusjärjestelmän yhteisten asioiden hoidosta vastaava elin. Suomessa tapaturmavakuutusta harjoittavat vakuutuslaitokset olisivat sen jäseniä ja osallistuisivat sen toimintakustannuksiin. Liitto huolehtisi takuunmenettelystä ja vakuuttamattomassa työssä sattuneiden työtapaturmien korvaamisesta sekä hoitaisi Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten asettamat velvoitteet. Työnantaja- ja palkansaajajärjestöt osallistuisivat Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton hallintoon.

Tapaturma-asian korvauslautakunnan asemaa vahvistettaisiin säätämällä siitä laissa. Myös sen toimintaan osallistuisivat työnantaja- ja palkansaajajärjestöjen ja ministeriön edustajat.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1997 alusta. Säännökset, joilla vakuutusmaksujen ja vakuutusehtojen vahvistamisesta luovutettiin ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen harjoittaminen sallittaisiin ulkomaisille vakuutusyhtiöille, tulisivat voimaan kuitenkin vasta vuoden 1999 alusta.

Valiokunnan kannanotot

Uudistettavan tapaturmavakuutuslainsäädännön ydinkohta on pitää tapaturmavakuutus osana Suomen lakisääteistä sosiaaliturvaa EU-jäsenyydessäkin. Tähän liittyen pyritään varmistamaan se seikka, että korvaukset maksetaan kaikissa tilanteissa ilman turhia viivytyksiä. Kun tapaturmavakuutusjärjestelmään luodaan yhteistakuujärjestelmä ja kun ulkomaisten yhtiöiden asema poikkeaa suomalaisten yhtiöiden asemasta, ehdottaa sosiaali- ja terveysvaliokunta tähän hallituksen esitykseen kiinteästi liittyvän hallituksen esityksen 226/1996 vp yhteydessä annettavaksi yhteistakuujärjestelmän seurantaa ja varojen kattamista koskevan lausuman.

Ehdotettu laki muuttaa Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto ry:n asemaa siten, että siitä tulee lakisääteisiä tapaturmavakuutuslaitosten yhteistoimintaa edellyttäviä tehtäviä hoitava toimielin. Kaikkien tapaturmavakuutuslaitosten tulee olla

yhdistyksen jäseniä. Tästä syystä valiokunta ehdottaa Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto ry:n aseman muutosta koskevan lisäyksen tapaturmavakuutuslain voimaantulosäännökseen.

Kun Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto hoitaa eräitä sille lailla säädettyjä tehtäviä ja kun myös vakuutuslaitoksia koskeva valvonta on taroituksenmukaista ulottaa Tapaturmavakuutuslaitosten Liittoon, valiokunta ehdottaa tapaturmavakuutuslain 30 a §:n 6 momenttia muutettavaksi siten, että myös liittoon kohdistuva valvonta on mahdollista.

Edellä esitettyyn ja hallituksen esityksen perusteluihin viitaten sosiaali- ja terveysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että 2.—4. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomina ja

että 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin muuttamattomana paitsi 30 a § ja voimaantulosäännös näin kuuluvina:

1.

Laki

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

30 a §

(1—5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton hoitaessa 1 momentin mukaisia tehtäviä siitä on soveltuvien osin voimassa, mitä tässä laissa tarkoitetuista vakuutuslaitoksista laissa tai asetuksessa säädetään.

Voimaantulosäännös

(1—5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Tämän lain 30 a §:n voimaantullessa Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto ry:stä tulee Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto. (Uusi)

(7 mom. kuten hallituksen esityksen 6 mom.)

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Jouko Skinnari /sd, jäsenet Anne Huotari /vas, Liisa Hyssälä /kesk, Timo Ihämäki /kok, Kari Kantalainen /kok, Paula Kokkonen /kok, Mikko Kuoppa /va-r, Eero Lämsä /kesk, Hannes Manninen

/kesk, Pirkko Peltomo /sd, Margareta Pietikäinen /r, Maija Rask /sd, Juha Rehula /kesk, Osmo Soininvaara /vihr ja Marja-Leena Viljamaa /sd sekä varajäsenet Marjaana Koskinen /sd ja Irja Tulonen /kok.